

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת נשא****"וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוּ נְחֹשֶׁן בֶּן עֲמִינָדָב"**

"וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוּ נְחֹשֶׁן בֶּן עֲמִינָדָב לְמִטָּה יְהוּדָה: וְקָרְבָּנוּ קְצֶרֶת כֶּסֶף אֶחָת וְגוֹי" ע"כ (נשא ז יב-יג).

א-

במדבר רבה (נשא יג יז) למה בכל הנשיאים כתיב שם נשיא ונחשון אינו קרוא נשיא לפי שהקריב תחלה שאם בא להתגאות על הנשיאים האחרים לומר שאני מלך עליכם שאני הקרובתי תחלה הם יאמרו לו אין אתה אלא הדיוט שכולם קרואים נשיא נשיא ואתה לא נקראת נשיא לקיים מה שנאמר "תועבת ה' כל גבה לב" וגוי' (משלי טז ה), ואומר "כי רם ה' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע" (תהלים קלח ו), ע"כ.

בספר אפריון (שם יב) ויהי המקריב וגוי' למטה יהודה. בכל השבטים כתיב נשיא חוץ מיהודה (עי' מה שדרשו במד"ר יג יז). ולפע"ד י"ל כי הנה איתא במדרש (עיי' סוטה לו א) דנחשון בן עמינדב קפץ תחלה לים וקידש את השם ולכן זכה לזרע מלוכה. ולכן לא נכתב אצלו נשיא דלגבי דידי מילתא זוטרתא היא להיות נשיא לשבט אחד, והוא מעותד לגדולה מזו למלוכה על כל ישראל ולכן לא נכתב רק למטה יהודה, ועי"ד שארז"ל גדול מרבן שמו, עכ"ל.¹

ב-

בדעת זקנים מבעלי התוספות (שם יב) ויהי המקריב ביום הראשון. משמע אפ"י שאינו ראוי להקריב ראשון שאינו גדול שבשבטים שהרי ראובן ושמעון גדולים ממנו אלא שהוא תחלה לכל דבר כדפרי' לעיל, א"נ לפי שהיה נשיאו גיסו של אהרן כהן גדול, עכ"ל.

וברבינו בחיי (שם יב) ויהי המקריב ביום הראשון וגוי' נחשון. שבט יהודה הוא הקודם לכל הדברים בין בדגלים בין לחנוכת המזבח. גם למלחמה גם לנחלת הארץ גם בגאולה לעתיד. בכלן נאמר "קרבתנו" ובנחשון שהוא ראשון נאמר "וקרבנו". והטעם כדי שלא יתגאה על האחרים לומר: אני ראשון לכולם, לכך התחיל בו "וקרבנו" כאלו הוא שני לאחרים. ובכל השאר נאמר "קרבתנו" כאלו כל אחד ואחד היה ראשון. ומטעם זה לא הזכיר בו "נשיא" ובכל השאר שהקריבו אחריו הזכיר בכל אחד "נשיא", עכ"ל.

ג-

בספר שפתי כהן (שם יב) ויהי המקריב ביום הראשון נחשון וגוי'. אמר ויהי לשון צער (עי' מגילה יב) לפי שמתו שני סגני כהונה בני אחותו נדב ואביהוא באותו יום, ולזה לא נזכר בו נשיאות שאין שלטון ביום המות. ועוד לא נזכר לו נשיאות לומר שאף על פי שהמלכות הוא מזה השבט וראוי הוא שיהווג שררה בעצמו עם כל זה בערך הקב"ה אינו כלום, כמו שאמר דוד "ונוקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני" (שמואל ב ו כב), ולזה נאמר וקרבתנו בוא"י לומר כאילו הוא שני ולא ראשון. ובמד"ש (ילקוט רמז קנט)

הוסיף ו' לנחשון רמז ליהודה שיצאו ממנו ששה צדיקים ונברכו כל אחד ואחד בשש מדות, בדוד כתיב "יודע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר איש תואר וה' עמו" (שמואל א טז יח), וכתיב בדניאל וחנניה מישאל ועזריה ששה דברים "ילדים אשר אין בהם כל מאוס" וגוי' (דניאל א ד), וכתיב בחזקיהו שש מדות "ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום" (ישעיה ט ה), וכתיב בדניאל (ה יב) "די רוח יתירה ביה מפשר חלמין ואחוי חידן ומשרי קטרין" וגוי', וכתיב במלך המשיח "ונחה עליו רוח ה'" וגוי' (ישעיה יא ב), עד כאן. וכן בכולם נכתב עתדים ובנחשון אמר עתודים רמז ששה צדיקים שעתידין לצאת ממנו, עכ"ל.

בגור אריה (שם יב) ואם תאמר, למה לי למכתב "למטה יהודה", הוי למכתב "ויהי המקריב הראשון נחשון נשיא יהודה", כמו בשאר [נשיאים] שכתוב כך, והשתא לא צריך למכתב "זה קרבן נחשון". ויראה לומר, שבא הכתוב לומר שזכה לגדולה הנשיא הזה להקריב ראשון לא מצד עצמו, דמצד עצמו בודאי הכל שוים - כל הנשיאים, אלא מפני המטה, שהיה למטה יהודה,

בדעת זקנים מבעלי התוספות (שם יג) וקרבתנו - וא"י יתירה שלא יגיס דעתו על שזכה להקריב ראשון לכך כתיב וקרבתנו דמשמע שיש אחר שקדמו דוא"י מוסיף על ענין ראשון ולכך נמי לא הזכיר בו נשיא כמו באחרים, עכ"ל.

בספר צרור המור (שם יג) וכן אמרו שאמר בו וקרבתנו, בוי"ו, מה שלא אמר בכל השבטים. כדי שלא יתגאה לומר שהוא הקריב ראשון כי כבר קדמו קרבן אחר. ואולי רצו בזה, כי אחר שנתנאל בן צוער נתן להם עצה זו, הרי הוא כאלו קדמו אחר והוא שני, וזהו וקרבתנו. או שרמזו בזה על קרבן הנשיאים שהתנדבו (לעיל ג) שש עגלות צב וי"ב בקר, ושם אמר ויקריבו נשיאי ישראל, כולם בשוה. וכן אמר עגלה על ב' הנשיאים, בענין שבזה הקרבן כבר קדמו אחר. ולכן אמר וקרבתנו בוי"ו התוספת, כאילו לא היה הוא ראשון, עכ"ל.

ז-

בספר תולדות יצחק (שם יב) ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון למטה יהודה, וקרבתנו קערת כסף אחת, יש בזה [שתין] ספיקות. הספק הראשון, מדוע לא אמר בנשיא יהודה שהוא הראשון בדגל ראשון נשיא, ויאמר כן נשיא נחשון בן עמינדב למטה יהודה, שהרי בכל הנשיאים אמר נשיא, נשיא יששכר נשיא לבני זבולון אליאב וכן בכלם. הספק השני, למה אמר בנשיא יהודה וקרבתנו בוא"י ובכל הנשיאים האחרים אמר קרבנו בלא וא"י, והראוי בהיפך שבראשון יאמר קרבנו בלא וא"י ובנשיאים האחרים יאמר וקרבתנו, לפי שאלו האחרונים באו על הנשיא. התשובה לראשונה שלא אמר נשיא, לפי שהגדול כל עוד שהוא יותר גדול ראוי שישפיל עצמו יותר, ולפי שנשיא יהודה הוא הגדול מכלם לא רצה להתגאות ולקרוא לו נשיא, בזה הותר השניה שלזה אמר וקרבתנו בוא"י כאילו כל האחרים הקריבו בראשונה, עכ"ל. ועי' עוד מש"כ בזה בפנים יפות (שם).

אחותו אלישבע, ולא נהג אלא שמחת מצוה לחוד. ואם כן יש ללמוד מזה לאבל במועד דאף על גב שאין אבילות נוהג כלל, מכל מקום מה שאינו נוגע לשמחת יום טוב אסור, עכ"ל.

בספר העמק דבר (שם יב) נחשון בן עמינדב למטה יהודה. ולא כתיב נשיא כמו בכל השבטים, דכמו שבימי התנאים היה הנהוג להיות גדול מרבן שמו, כך בימי משה רבינו היה גדול מכוני נשיא שמו. ואולי משום שכל נשיא הראה נשיאותו ושררתו ביום שמחת מצוה שלו, מה שאין כן נחשון היה ביום מר של מות נדב ואביהוא בני

¹ **בספר העמק דבר** (שם יב) נחשון בן עמינדב למטה יהודה. ולא כתיב נשיא כמו בכל השבטים, דכמו שבימי התנאים היה הנהוג להיות גדול מרבן שמו, כך בימי משה רבינו היה גדול מכוני נשיא שמו. ואולי משום שכל נשיא הראה נשיאותו ושררתו ביום שמחת מצוה שלו, מה שאין כן נחשון היה ביום מר של מות נדב ואביהוא בני